

บทความวิจัย

**ความเข้าใจของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลต่อการแต่งกายตามระเบียบการแต่งกายของ
เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสาธารณสุขหญิงมุสลิม กรณีศึกษา อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี**

มาเรียม ลาเตะ*, อิดริส ดาราไก**

* นักศึกษาปริญญาโท สาขาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

** ดร. (อิสลามศึกษา) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาอิสลามศึกษา คณะอิสลามศึกษาและนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับความเข้าใจของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลใน
ระเบียบการแต่งกายของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสาธารณสุข กรณีศึกษา อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี 2) เพื่อ
ศึกษาสภาพปัญหาต่อการแต่งกายตาม ระเบียบการแต่งกายของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสาธารณสุขหญิงมุสลิม

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความเข้าใจของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลในระเบียบการแต่งกายของเจ้าหน้าที่
ปฏิบัติงานสาธารณสุข การแต่งกายตามระเบียบของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสาธารณสุขเป็นสิ่งจำเป็นจะต้องปฏิบัติตามกลุ่ม
ตัวอย่างเห็นด้วยอย่างยิ่งในระดับมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 51.2 มีการประยุกต์การแต่งกายตามระเบียบให้สอดคล้อง
กับศาสนาอิสลามเห็นด้วยอย่างยิ่งในระดับมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 62.8

2) ในกรณีที่ทำหัตถกรรมหรือทำคลอดที่ใส่หมวกแทนผ้าคลุมนั้นซึ่งทำให้เห็นเอวรัดตอกให้หน่วยงานแก้ไข
หรือปรับปรุงรูปแบบในเรื่องการแต่งกายตามระเบียบของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสาธารณสุขเพื่อให้สอดคล้องกับหลัก
นิติศาสตร์อิสลาม หน่วยงานรัฐควรมีการศึกษาเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับศรัทธาของสังคมในพื้นที่นั้น

คำสำคัญ : ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล, อำเภอปะนาเระ

Research

Udderstanding of Nurs towards the Dress Code for A Case Study: Panere District, Pattani .

Maream Lateh * , Idris darakai **

* Graduate of Master, department of Islamic Studies, Fatoni University

** Dr. (Islamic Studies) Asst. Prof. Department of Islamic Studies , Faculty of Islamic Studies and Law, Fatoni University

ABSTRACT

This research aimed to (1) to study the level of understanding of the nursing profession in dress code fo public health officers case study Panere District, Pattani Province. (2) to study the state of problems in dressing according to the dress code fo Muslim women’s health workers.

The findings indicated the followins.

(1) Understanding of Nurs to wards the code the majority of the nurse participants completely agreed with their requisite dressing in compliance with the dress code for public-health officials (51.2%), adjusting their uniform to comply with both the Islamic dressing code and the public-health dressing code (62.8%).

(2) The requirement of wearing a medical cap instead of a hijab during medical operation or delivery was needed to be adjusted to comply with the Islamic laws, of which the government organization should make more understanding.

Keyword: Nursing Professional, Panere District

บทนำ

ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาวิถีแห่งการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต เป็นศาสนาที่ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ในทุกๆด้าน ทั้งในโลกนี้และโลกหน้า ด้วยเหตุนี้ศาสนาอิสลามจึงได้มีบทบัญญัติ และให้ความสำคัญครอบคลุมทุกวิถีทางในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ หนึ่งในบทบัญญัติอิสลามคือ ติญาบ(การปกปิด ซึ่งไม่ได้หมายถึงเครื่องแต่งกายที่หน้า ที่ปิดคลุมเฉพาะภายนอกเท่านั้น แต่ยังรวมถึงกริยามารยา การวางตัว ความละเอียดและการสำรวมจิตใจที่อยู่ภายในด้วย) ซึ่งเป็นการแต่งกายของมุสลิมะฮฺตามหลักการอิสลาม มุสลิมะฮฺเมื่อบรรลุนิติภาวะจำเป็นจะต้องแต่งกายที่มีมิติชัดเจนที่ศาสนาอิสลามได้กำหนดไว้ทุกประการ ติญาบไม่ใช่วัฒนธรรมด้านการแต่งกายของสตรีชาวอาหรับตามคำกล่าวอ้างของบุคคลที่ไม่เข้าใจศาสนาอิสลามอย่างถ่องแท้ แต่ติญาบเป็นบทบัญญัติที่ถูกระบุเป็นหลักฐานอย่างชัดเจนในอัลกุรอานและอัลหะดีษ ดังนี้

อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّزَوَّاجِكَ وَبَنَاتِكَ
وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ
جَلَابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا
يُؤْذِنَنَّ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

ความว่า “โอ้นบี(มุฮัมมัด)เอ๋ยจงกล่าวแก่ภรรยาของเจ้าและบุตรสาวของเจ้าและบรรดาหญิงของบรรดาผู้ศรัทธาให้พวกนางดึงเสื้อคลุมของพวกนางลงมาปิดทั้งเรือนร่าง(ปกปิดอย่างสมบูรณ์ยกเว้นตาหนึ่งหรือสองข้างเพื่อมองตา)นั้นเป็นการเหมาะสมกว่าที่นางจะเป็นที่รู้จัก(ในฐานะหญิงอิสลาม)เพื่อที่พวกนางจะไม่ถูกรบกวนและอัลลอฮ์เป็นผู้ทรงอภัยผู้ทรงเมตตาเสมอ” (อัลอะฮฺซาบ,33:59)

ในหนังสือตีฟฮิร อิบน์ กะซีร์ได้อธิบายว่า "อัลลอฮ์ได้สั่งใช้ท่านเราะฮ์ลุส ให้ท่านเราะฮ์ลุสสั่งใช้บรรดาหญิงผู้ศรัทธาโดยเฉพาะบรรดาภรรยาและลูกๆให้รักษาเกียรติของพวกนางด้วยการดึงเสื้อคลุมของพวกนางลงมาปิดตัวของพวกนาง เพื่อเป็นการแยกระหว่างหญิงผู้ศรัทธากับหญิงอาฮ์ลิยะฮ์"

อิบน์ กะซีร์ ให้ความหมาย الجلابيب ว่า เสื้อคลุมที่เหนือกว่าผ้าพันคอ (อีมาดุดดีน อิบน์ กะซีร์, 2000 : 242)

อัลกุรฎูบียี ให้ความหมาย الجلابيب ว่า ผ้าที่ใหญ่กว่าผ้าพันคอ (มุฮัมมัด บินอะหมัด อัลกุรฎูบียี, 2006 : 230)

จากโองการดังกล่าวถือเป็นหลักฐานหนึ่งสำหรับมุสลิมะฮฺทุกคนที่จะต้องถือปฏิบัติ และยังมีอีกหลายโองการที่กล่าวถึงเรื่องติญาบซึ่งอัลกุรอานคือธรรมนูญแห่งชีวิตของมุสลิมทุกคนจะต้องถือปฏิบัติ

แนวคิดการแต่งกายของมุสลิมะฮฺตามทัศนะอิสลาม หรือเรียกว่า “การคลุมติญาบ” มีเงื่อนไขที่จะต้องคำนึงถึงหลายข้อด้วยกัน แต่ก่อนอื่นที่จะต้องตระหนักคือ เจตนา (เจเนียด) ว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นไปตามคำสั่งของอัลลอฮ์ ﷻ และเป็นแบบฉบับของท่านเราะฮ์ลุส ﷺ และเป็นบทบัญญัติของอิสลามที่กำหนดแก่สตรีมุสลิมทุกคน ไม่ว่าจะเป็คนชาติใด หรือภาษาใดก็ตาม ติญาบมิใช่การแต่งกายตามค่านิยมของสังคมนั้นๆ หรือเป็นไปตามผู้ปกครอง ผู้มีอำนาจสั่งการโดยบทบัญญัติของศาสนาอิสลามได้กำหนดเงื่อนไขของการใช้ติญาบในการปกปิดอวัยวะสังวนของหญิงมุสลิม เพื่อปกป้องสิทธิของมุสลิมะฮฺในการจะถูกละเมิด ดังกล่าวถือเป็นสิ่งที่หญิงมุสลิมทุกคนจะต้องใคร่ครวญและตระหนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบันการคลุมติญาบเป็นสิ่งที่แปลกในสายตาของคนทั่วไปอาจจะมองว่า ผู้ที่สวมใส่ติญาบเป็นคนที่เคร่งครัดศาสนา ทำให้หญิงมุสลิมกลัวในการถูกกล่าวหาว่าดองใจจึงทำให้ละทิ้งการคลุมติญาบ หรืออาจจะคลุมไปตามแฟชั่นและประเพณีปฏิบัติในวาระที่สำคัญเท่านั้น

แนวคิดของการแต่งกายของหญิงมุสลิมในปัจจุบันมีการเปิดกว้างกว่าในสภาพอดีต สตรีมุสลิมสามารถดำรงตามบทบัญญัติการแต่งกายได้ทุกประการ

การแต่งกายตามศาสนาบัญญัติอิสลามของหญิงมุสลิมถือเป็นสิทธิส่วนบุคคลที่ถือปฏิบัติได้ แต่จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ระเบียบปฏิบัติของหน่วยงานนั้นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มวิชาชีพที่มีความสำคัญคือกลุ่มวิชาชีพพยาบาล ในปัจจุบันมีหญิงมุสลิม จำนวนมากที่ประกอบอาชีพในด้านนี้ โดยเฉพาะในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ตามโรงพยาบาลของรัฐ และเอกชน ซึ่งสามารถพบเห็นหญิงมุสลิมใช้ให้ญาบกัน อย่างแพร่หลาย แต่ดังกล่าวยังมีบางอย่างไม่เป็นไปตามศาสนาบัญญัติ ดังที่อาจารย์วัลลา นิละไพจิตร กล่าวว่า หลายๆ โรงพยาบาลในประเทศไทยไม่อนุญาตให้ "พยาบาลมุสลิมะฮฺ" (ผู้หญิงอิสลาม) ใส่ชุดแต่งกายตามหลักการทางศาสนาเพื่อทำงานตามหน้าที่ โดย (อาจจะ) ให้เหตุผลว่า "ไม่เหมาะสม" หรืออ้างว่า "ไม่สะอาด"... ฯลฯ เป็นต้น เจมโบวี "เสียงถามจากผู้นำกลุ่มสตรีมุสลิม 14 กลุ่ม ที่ทำงานเพื่อประเทศชาติ", 2556, จากอินเทอร์เน็ต โดยมีผู้หญิงบางส่วนที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติศาสนาเนื่องจากขาดความรู้หรือเนื่องจากการปฏิบัติตามคนส่วนใหญ่การปฏิบัติตามคนส่วนใหญ่ นั้นจะทำให้ความรู้สึที่ก็จะปฏิบัติตามบทบัญญัตินั้นต้องหมดไปและความไม่เอาใจใส่ที่จะเรียนรู้ถึงการแต่งกายของผู้หญิงกลายเป็นเรื่องปกติสำหรับผู้หญิงทั่วไปหรือบางครั้งก็มีผู้หญิงดื่งๆบางส่วนเช่นกันที่ไม่ได้เอาใจใส่ในเรื่องนี้

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาเรื่อง "ความเข้าใจของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลต่อการแต่งกายตามระเบียบการแต่งกายของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสาธารณสุขหญิงมุสลิมกรณีศึกษาพยาบาลหญิงมุสลิมอำเภอปะนาเระจังหวัดปัตตานี" โดยกำหนดกรณีศึกษากลุ่มพยาบาลวิชาชีพในอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ซึ่งอำเภอปะนาเระ เป็นอำเภอหนึ่งที่อยู่จังหวัดปัตตานีที่มีโรงพยาบาล 1 แห่ง และมีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 12 แห่ง และประชากรส่วนใหญ่ประชากรร้อยละ 77.97 นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 22.03 นับถือศาสนาพุทธประชากรเกือบร้อยละ 80 ประกอบอาชีพประมงชายฝั่ง นอกจากนี้ยังทำการเกษตร ทำสวน ทำไร่ ปศุสัตว์ เป็นต้น (คลังข้อมูลประชากรณ 30 มิถุนายน 2557 (สสอ.ปะนาเระ), คลังข้อมูลบุคลากรด้านสุขภาพคปสอ.ปะนาเระณ 30

กันยายน 2555 ,กลุ่มงานประกันสุขภาพพุทธศาสตร์ฯ รพ.ปะนาเระ)

วิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาความเข้าใจของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลต่อการแต่งกายตามระเบียบการแต่งกายของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสาธารณสุขหญิงมุสลิมกรณีศึกษาพยาบาลหญิงมุสลิมอำเภอปะนาเระจังหวัดปัตตานี โดยผู้วิจัยจะทำการศึกษาข้อมูลอย่างละเอียดเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว เพื่อนำไปสู่การสร้างจิตสำนึกความตระหนักของมุสลิมะฮฺในกลุ่มวิชาชีพพยาบาลในการคลุมให้ญาบกันให้ถูกต้องตามศาสนาบัญญัติ และเสนอเพื่อปรับปรุง และพัฒนาระเบียบการแต่งกายของกลุ่มวิชาชีพพยาบาลต่อไป

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาระเบียบการแต่งกายของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสาธารณสุข
- 2) เพื่อศึกษาทัศนคติของการแต่งกายตามบทบัญญัติอิสลามของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา เรื่องเกี่ยวข้องกับบทบัญญัติการแต่งกายในศาสนาอิสลาม โดยการกำหนดขอบเขตการวิจัย 2 ด้านดังต่อไปนี้

- 1) ขอบเขตด้านเนื้อหา
ศึกษาข้อมูลเอกสารบทบัญญัติการแต่งกายของหญิงมุสลิมในศาสนาอิสลาม เอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องจากแหล่งสืบค้นข้อมูลต่างๆ อาทิเช่น ห้องสมุดสื่ออินเทอร์เน็ต แหล่งข้อมูลทางเทคโนโลยี สารสนเทศ โดยนำมาเพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามมีโครงสร้างที่ใช้ในการแบบสอบถามอย่างเจาะลึกเกี่ยวกับความเห็นของพยาบาลวิชาชีพ และมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล

ประมวลปัญหาและแนวทางแก้ไขการแต่งกายของพยาบาลวิชาชีพ นำไปสู่ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความล้มเหลวในการแต่งกายที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม

- 2) ขอบเขตด้านพื้นที่
ศึกษาเฉพาะพื้นที่ในอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ซึ่งประกอบด้วยโรงพยาบาลปะนาเระ 1 แห่ง และ

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอีก 12 หมู่บ้าน คือ
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสุเหร่า พ้อมิ่ง ปะนา
ระ บ้านตระหะกัก บ้านศาลาหยุดพระ บ้านน้ำบ่อ บ้าน
นอก บ้านท่าทราย บ้านกลาง ท่าน้ำ ดอ คอกกระปือ

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วยประชากรและ
กลุ่มตัวอย่างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการเก็บ
รวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ผู้ประกอบ
วิชาชีพพยาบาลหญิงมุสลิมในอำเภอปะนาเระจังหวัด
ปัตตานีจำนวน 123 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ พยาบาล
วิชาชีพหญิงมุสลิม จำนวน 43 คน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม
(Questionnaire) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูล
สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความ
เข้าใจของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลต่อการแต่งกาย
และปกปิดเอวรัดของมุสลิมะ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความ
เข้าใจผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลต่อการแต่งกายตาม
ระเบียบการแต่งกายของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสาธารณสุข
หญิงมุสลิมกรณีศึกษาอำเภอปะนาเระจังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยศึกษาอัลกุรอาน
อัลหะดีษ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องบทบัญญัติการ
แต่งกายจากตำราศาสนาอิสลามและตำราทั่วไป และ
เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับ
ความเข้าใจของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลต่อการ
แต่งกายตามระเบียบการแต่งกายของเจ้าหน้าที่

ปฏิบัติงานสาธารณสุขหญิงมุสลิม กรณีศึกษา อำเภอปะ
นาเระ จังหวัดปัตตานี รวมทั้งผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์
3 ท่าน ประกอบด้วย

1. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ
ตำบลสุเหร่า นางแรนะ บาราเฮง
2. ตัวแทนพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลปะนาเระ
3. ตัวแทนพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลส่งเสริม
สุขภาพตำบลควน นางสาวคุชยะบะฮ์ ดือราแมง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้เครื่อง
คอมพิวเตอร์โปรแกรม spss for windows โดยหา
ค่าสถิติดังนี้

หาค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ค่า
ร้อยละ (percentage)

ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่า
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูล
สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.อายุ

กลุ่มตัวอย่างเมื่ออายุ 25-30 ปีมากที่สุดคิดเป็น
ร้อยละ 60 รองลงมาเมื่ออายุ 36-40 ปีร้อยละ 16 เมื่อ
อายุ 31-35 ปีคิดเป็นร้อยละ 13.9 และเมื่อ 41 ปีขึ้นไปคิด
เป็นร้อยละ 9

2. สถานภาพ

กลุ่มตัวอย่างสถานภาพสมรสมากที่สุดคิดเป็น
ร้อยละ 72.0 รองลงมาโสดคิดเป็นร้อยละ 25.5 และหย่า
ร้างคิดเป็นร้อยละ 2.3

3.ระดับการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างระดับการศึกษาสะนะวีย (ชั้น 8-
10) มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 37.2 รองลงมาไม่ได้เรียนคิด
เป็นร้อยละ 27.9 มุตะวัสสิต (ชั้น 5-7) คิดเป็นร้อยละ
20.9 และอิบตีดีย (ชั้น 1-4) คิดเป็นร้อยละ 13.9

กลุ่มตัวอย่างระดับการศึกษาปริญญาตรีมาก
ที่สุดคิดเป็นร้อยละ 93 รองลงมาปริญญาโทคิดเป็นร้อย

ละ4.6 และอนุปรัชญาหรือเทียบเท่าคิดเป็นร้อยละ 2.3

4.สถานที่ทำงาน

กลุ่มตัวอย่างสถานที่ทำงานโรงพยาบาลปะนา ระมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ53.4 รองลงมาอื่นๆ34.8 ตำบลทำนาคิดเป็นร้อยละ 6.9 และตำบลปะนาระคิด เป็นร้อยละ 4.6

5.รายได้ต่อเดือน

กลุ่มตัวอย่างรายได้ต่อเดือนมากกว่า 20,000 บาทมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ53.4 รองลงมา 15,001- 20,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 41.8 และ10,001-15,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 4.6

6.ระยะเวลาการทำงาน

กลุ่มตัวอย่างระยะเวลาการทำงาน 3-5 ปีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 41.8 รองลงมา 5-10ปีคิดเป็นร้อยละ 34.8 และมากกว่า11ปีคิดเป็นร้อยละ 23.2

ผลการศึกษาความเข้าใจของผู้ประกอบวิชาชีพ การพยาบาลต่อการแต่งกายและปกปิดเอารัตของมุสลิมะฮ์

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจ ต่อการแต่งกายและปกปิดเอารัตของมุสลิมะฮ์ดังนี้

1.กลุ่มตัวอย่างส่วนมากทราบ มีความรู้เกี่ยวกับการ แต่งกายของมุสลิมะฮ์ในศาสนาอิสลาร้อยละ90 และ ไม่ทราบร้อยละ 10

2. กลุ่มตัวอย่างส่วนมากทราบ เขตการปกปิด อวัยวะพึงสงวนของสตรี (เอาเราะฮ์) ร้อยละ 85 และ ไม่ทราบร้อยละ 15

3.กลุ่มตัวอย่างส่วนมากทราบ เป้าหมายของ การแต่งกายในศาสนาอิสลาม ร้อยละ70 และไม่ทราบ ร้อยละ 30

4.กลุ่มตัวอย่างส่วนมากทราบ ผลเสียของการ ไม่แต่งกายตามศาสนาอิสลาม ร้อยละ 60 และไม่ทราบ ร้อยละ 30

5.กลุ่มตัวอย่างส่วนมากทราบ การปกปิดเอารัต เป็นเกียรติแห่งสตรีเพศในอิสลาม ร้อยละ80 และไม่ ทราบ ร้อยละ 20

ผลการศึกษาความเข้าใจต่อการแต่งกายตาม ระเบียบการแต่งกายของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสาธารณสุข หญิงมุสลิม

ผลการศึกษาพบว่าความเข้าใจต่อการแต่งกาย ตามระเบียบการแต่งกายของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน สาธารณสุขหญิงมุสลิมดังนี้

1. “ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลรับทราบ ระเบียบการแต่งกายของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน สาธารณสุข” ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 65.1 รองลงมา คือ เห็นด้วย ร้อยละ 27.9 และไม่เห็นด้วย ร้อยละ 7.0

2. “ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลรับทราบ ระเบียบการแต่งกายของมุสลิมะฮ์ที่ปฏิบัติงาน สาธารณสุข” ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 60.5 รองลงมา คือ เห็นด้วย ร้อยละ 37.2 และไม่เห็นด้วย ร้อยละ 2.3

3. “การแต่งกายตามระเบียบของเจ้าหน้าที่ ปฏิบัติงานสาธารณสุขเป็นสิ่งจำเป็นจะต้องปฏิบัติ” ผู้ตอบ แบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 51.2 รองลงมา คือ เห็นด้วย ร้อยละ 41.9 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 4.7 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 2.3

4. “มีการประยุกต์การแต่งกายตามระเบียบ ของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสาธารณสุขให้สอดคล้องกับ ศาสนาอิสลาม” ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วย อย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 62.8 รองลงมา คือ เห็นด้วย ร้อยละ 34.9 และไม่เห็นด้วย ร้อยละ 2.3

5. การแต่งกายตามระเบียบของเจ้าหน้าที่ ปฏิบัติงานสาธารณสุขเป็นที่ยอมรับในสังคมมุสลิม “” ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็น ร้อยละ 48.8 รองลงมา คือ เห็นด้วย ร้อยละ 37.2 ไม่ เห็นด้วย ร้อยละ 11.6 และไม่ทราบ ร้อยละ 2.3

6. “ชุดการแต่งกายตามระเบียบของเจ้าหน้าที่ ปฏิบัติงานสาธารณสุขสามารถปกปิดเอารัตได้อย่าง เหมาะสม” ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วย คิด เป็นร้อยละ 44.2 รองลงมา คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 41. 9 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 11.6 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2.3

7. “การแต่งกายตามระเบียบของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสาธารณสุขเป็นที่ยอมรับของคนศาสนาอื่นในการเข้ารับบริการ” ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 44.2 รองลงมา คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 39.5 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 11.6 และไม่ทราบร้อยละ 4.7

8. “สภาพการแต่งกายของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลในชีวิตประจำวันกับการแต่งกายตามระเบียบของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสาธารณสุขไม่เหมือนกัน” ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 34.9 รองลงมา คือ เห็นด้วย 30.2 ร้อยละเห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 20.9 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 11.6 และไม่ทราบ ร้อยละ 2.3

9. “การแต่งกายของกลุ่มพยาบาลตามระเบียบของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสาธารณสุขเป็นสัญลักษณ์หนึ่งของผู้ที่ศรัทธา” ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 39.5 รองลงมา คือ ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 20.9

10. “การคลุมฮิญาบของพยาบาลมุสลิมเป็นสิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนา” ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 79.1 รองลงมา คือ เห็นด้วย ร้อยละ 14.0 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 4.7และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 2.3

11. “ชุดการแต่งกายตามระเบียบค่านึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและรักษาเกียรติของพยาบาลเอง” ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 53.5 รองลงมา คือ เห็นด้วย ร้อยละ 37.2 และไม่เห็นด้วย ร้อยละ 9.3

12. “ชุดการแต่งกายตามระเบียบค่านึงถึงการปฏิบัติตามหลักศาสนาเป็นสำคัญ” ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่งคิดเป็นร้อยละ 58.1 รองลงมา คือ เห็นด้วย ร้อยละ 34.9 และไม่เห็นด้วย ร้อยละ 7.0

13. “การแต่งกายตามระเบียบทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลมีความมั่นใจในการให้บริการแก่ผู้ใช้บริการ” กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยอย่างยิ่ง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.8 รองลงมา คือ เห็นด้วย ร้อยละ 34.9 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 7.0 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 2.3

14. “การแต่งกายตามระเบียบทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลถูกยอมรับจากผู้ให้บริการ” ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 55.8 รองลงมา คือ เห็นด้วย ร้อยละ 34.9 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 7.0 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 2.3

15. “การแต่งกายตามระเบียบทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลมีสมาธิในการทำงาน” ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 44.2 รองลงมา คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 34.9 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 18.6 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 2.3

16. “การแต่งกายตามระเบียบของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสาธารณสุขทำให้แปลกแยกจากคนอื่น” ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 32.6 รองลงมา คือ เห็นด้วยกับไม่เห็นด้วย ร้อยละ 23.3 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 16.3 และไม่ทราบ ร้อยละ 4.7

17. “การแต่งกายตามระเบียบของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสาธารณสุขทำให้มีปัญหาในหน่วยงาน” ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 32.6 รองลงมา คือไม่เห็นด้วย ร้อยละ 27.9 เห็นด้วย ร้อยละ 20.9 และเห็นด้วยอย่างยิ่งกับไม่ทราบ ร้อยละ 9.3

18. “การแต่งกายตามระเบียบของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสาธารณสุขทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลรู้สึกปลอดภัยจากการรุกรานทางสายตา” ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 41.9 รองลงมา คือ เห็นด้วย ร้อยละ 30.2 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 25.6 และไม่ทราบ ร้อยละ 2.3

19. “การแต่งกายตามระเบียบของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสาธารณสุขทำให้มีบุคลิกภาพดีขึ้น” ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 51.2 รองลงมา คือ เห็นด้วยกับไม่เห็นด้วย ร้อยละ 23.3 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 2.3

20. “การแต่งกายตามระเบียบของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสาธารณสุขทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการจัดหามากขึ้น” ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 34.9 รองลงมา คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 25.6 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 20.9 เห็นด้วย ร้อยละ 16.3 และไม่ทราบ ร้อยละ 2.3

21. “การแต่งกายตามระเบียบของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสาธารณสุขเป็นที่ยอมรับของคนในครอบครัว” ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 41.9 รองลงมา คือ เห็นด้วย ร้อยละ 32.6 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 20.9 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 4.7

22. “การแต่งกายตามระเบียบของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสาธารณสุขจะสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับองค์กรนำไปสู่สังคมสันติสุขได้” ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 51.2 รองลงมา คือ เห็นด้วย ร้อยละ 32.6 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 14.0 และไม่ทราบ ร้อยละ 2.3

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเข้าใจผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลต่อการแต่งกายตามระเบียบการแต่งกายของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสาธารณสุขหญิงมุสลิมกรณีศึกษาอำเภอปะนาเระจังหวัดปัตตานี โดยแยกออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. ความเข้าใจของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลในระเบียบการแต่งกายของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสาธารณสุข

1.2 การแสดงความเข้าใจของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลในระเบียบการแต่งกายของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสาธารณสุข พบว่า ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ส่วนใหญ่ ร้อยละ 51.2 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่งการแต่งกายตามระเบียบของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสาธารณสุขเป็นที่ยอมรับ ของคนศาสนิกอื่นในการเข้ารับบริการ ทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลมีความมั่นใจ มีสมาธิในการทำงาน ซึ่งสร้างบุคลิกภาพ และภาพพจน์ที่ดีให้กับองค์กรนำไปสู่สังคมสันติสุขได้ ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยของนารีรัตน์ ทองยินดี (2548: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล การสนับสนุนทางสังคมกับคุณภาพชีวิตการทำงานในโรงพยาบาลรัฐบาลแห่งหนึ่ง” พบว่า ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล การสนับสนุนการสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน

ในโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2. ผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ในประเด็นสภาพปัญหาต่อการแต่งกายตามระเบียบการแต่งกายของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสาธารณสุขหญิงพบว่า

2.1 การประกอบอาชีพพยาบาลได้รับความสนใจจากสตรีมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนใต้ค่อนข้างสูงและขยายตัวอย่างกว้างขวางในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อภาครัฐให้การสนับสนุนการเรียนต่อในวิชาชีพนี้เป็นพิเศษ เนื่องจากปัญหาความไม่สงบในพื้นที่

2.2 พยาบาลวิชาชีพตระหนักและให้ความสำคัญในเรื่องการแต่งกายอันเนื่องมาจากมีความเชื่อทำให้ความปลอดภัยในการเดินทางขณะปฏิบัติงานหรือสร้างความเชื่อถือต่อประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

2.3 การแต่งกายของพยาบาลวิชาชีพมีการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมจารีตประเพณีการแต่งกายของสตรีในสามจังหวัดกับบทบัญญัติศาสนาอิสลาม เลยทำให้รูปแบบการแต่งกายของกลุ่มพยาบาลวิชาชีพมีลักษณะเฉพาะไม่เหมือนในกลุ่มประเทศมุสลิมบางประเทศ

2.4 การแต่งกายของพยาบาลวิชาชีพมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพทางสังคม ครอบครัว และความรู้พื้นฐานทางศาสนาของพยาบาลเป็นสำคัญ

2.5 อาชีพพยาบาลได้รับการยอมรับจากสังคมมุสลิมในพื้นที่ค่อนข้างสูงด้วยเหตุผลเป็นอาชีพที่ตอบสนองต่อความคาดหวังทางสังคมท้องถิ่นสืบเนื่องจากในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม และมีวิถีชีวิตตามแนวทางคำสอนของศาสนาอย่างเคร่งครัด จึงทำให้พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีวัฒนธรรมที่ค่อนข้างแตกต่างไปจากภูมิภาคอื่นในประเทศไทย ดังกล่าวทำให้พยาบาลวิชาชีพต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพทางสังคม และความคาดหวังของคนในพื้นที่ ด้วยการแสดงออกทางอัตลักษณ์ของสังคมมุสลิมคือการแต่งกายที่สอดคล้องกับบทบัญญัติอิสลาม

2.6 การแต่งกายตามระเบียบการแต่งกายของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสาธารณสุขหญิงมุสลิมทำให้เกิดความ

ไม่สะดวกในการปฏิบัติงาน เนื่องจากการแต่งกายตามระเบียบนั้นเป็นชุดสีขาวทำให้เกิดความสกปรกได้ง่าย มีการประยุกต์การแต่งกายตามระเบียบของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสาธารณสุขให้สอดคล้องกับผู้ประกอบวิชาชีพ หรือตามความสะดวกในการปฏิบัติงาน

2.7 การแต่งกายตามระเบียบการแต่งกายของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสาธารณสุขหญิงมุสลิม ยังไม่ถูกต้องตามหลักศาสนบัญญัติ เนื่องจากชุดแต่งกายตามระเบียบไม่สามารถปกปิดอวัยวะได้อย่างเหมาะสม เช่น เสื้อผ้า และกางเกงรัดรูปเป็นต้น และรูปแบบการแต่งกายไม่สอดคล้องกับแนวความเชื่อทางศาสนาโดยเฉพาะการแต่งกายที่ไม่สามารถใช้ผ้าคลุมระหว่างการฝึกงานในกรณีที่ทำให้ตั้งครรภ์หรือทำคลอด ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องใส่หมวกแทนผ้าคลุมซึ่งทำให้เห็นเอวได้

ข้อเสนอแนะ

1. ในเรื่องการแต่งกายตามระเบียบของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสาธารณสุขในกรณีที่ทำให้ตั้งครรภ์หรือทำคลอด ที่ใส่หมวกแทนผ้าคลุมนั้น ซึ่งทำให้เห็นเอวได้ อยากให้หน่วยงานแก้ไขหรือแก้ปัญหา

2. ผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลในโรงพยาบาลปะนาเระ หรือผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหรืออนามัย ในเรื่องการแต่งกายตามระเบียบของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสาธารณสุขที่หน่วยงานรัฐต้องศึกษาและทำความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความศรัทธาในพื้นที่นั้นๆ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. เนื่องจากงานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลทำให้ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามถูกจำกัดในวงแคบหากมีการวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยเห็นว่าควรใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกหรือสนทนากลุ่มจะทำให้ข้อมูลที่ลึกมากขึ้น

2. ควรศึกษาวิจัยในหัวข้อศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขการแต่งกายตามบทบัญญัติของมุสลิมะฮฺตามทัศนะอิสลามกรณีศึกษาผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล

เอกสารอ้างอิง

อัลกูราน

Abi Daud. 1995. Sunan Abi Daud. Bayrut: Maktabah ^ᶜasriyyah. Vol.6.

Muhammad bin Amad Al-Qurtubiyy. 2006. Mu ^ᶜssasah Risalah. Vol.17.

Ibnu kasir. 2000. Maktabah ^ᶜaula saykh li turath. สุัยยรี อิลยาส. ม.ป.ป. สตรีมุสลิมกับอาการ. กรุงเทพฯ. ญะมาล อะบาตาวี. ม.ป.ป. การแต่งกายของสตรีมุสลิม. อัสนีเย โยธาสมุทร(แปล) . กรุงเทพฯ.

กลุ่มสตรีแห่งทางนำ, ม.ป.ป. มากกว่าผ้าคลุมผม. มปท . สุรเชษฐ์ สถิตนิรามัย, “การแต่งกายของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานสาธารณสุข” สำนักงานปลัดกระทรวง

สาธารณสุข, 2558.กลุ่มงานประกันสุขภาพยุทธศาสตร์ฯ รพ.ปะนาเระ, คลังข้อมูลประชากร,คลังข้อมูลบุคลากรด้านสุขภาพคปสอ.ปะนาเระ. 2555-2557. แบบสรุปผลงาน NCD ประจำปีงบประมาณ 2554 - 2556 .

นารีรัตน์ ทองยินดี. 2548 . ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล การสนับสนุนทางสังคมกับคุณภาพชีวิตการในโรงพยาบาลรัฐบาลแห่งหนึ่ง. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท. สาขาจิตวิทยาชุมชน. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เจมโบวี . 2556 . “เสียงถามจากผู้นำกลุ่มสตรีมุสลิม 14 กลุ่ม ที่ทำงานเพื่อประเทศชาติ”. จากอินเตอร์เน็ต

<https://pantip.com/topic/30126085>

